Lekcja 49. Charakter i zachowania

W której nauczysz się: opisywać cechy ludzi i ich zachowania.

JAKI ON JEST? – JAK ZAPYTAĆ O CZYJŚ CHARAKTER

Po polsku pytasz krótko: „Jaki on jest?". Po angielsku w tym pytaniu pojawia się słówko **like** – ale tu NIE znaczy ono „lubić". Znaczy „jaki". Tak samo zapytasz o rzecz i o miejsce:

What is your city like? – Jakie jest twoje miasto? /wɒt ɪz jɔː ˈsɪti laɪk/

What is the hotel like? – Jaki jest ten hotel? /wɒt ɪz ðə həʊˈtel laɪk/

A teraz o człowieku. Wzór:

What is she like? – Jaka ona jest? /wɒt ɪz ʃi laɪk/

Teraz Ty – powiedz to samo o mężczyźnie:

What is he like? – Jaki on jest? /wɒt ɪz hi laɪk/

UWAGA: jedno słowo zmienia całe pytanie.

What is he like? – Jaki on jest? (pytasz o charakter)

What does he like? – Co on lubi? (pytasz o upodobania)

Zapamiętaj: **is** = jaki, **does** = co lubi.

*

He is a good person. – On jest dobrym człowiekiem. /hi ɪz ə gʊd ˈpɜːsn/

*

He is kind. – On jest życzliwy. /hi ɪz kaɪnd/

He is very kind. – On jest bardzo życzliwy. /hi ɪz ˈveri kaɪnd/

UWAGA: słowo **kind** już znasz z lekcji 11 – **What kind of meat is this?** – Jaki to rodzaj mięsa? Tam znaczyło „rodzaj". To samo słowo, dwa różne znaczenia. Rozpoznasz je po sąsiedztwie: **kind of**… = rodzaj, **is kind** = jest życzliwy.

HOJNY, AMBITNY, GODNY ZAUFANIA

She is generous. – Ona jest hojna. /ʃi ɪz ˈdʒenərəs/

She is very generous. – Ona jest bardzo hojna. /ʃi ɪz ˈveri ˈdʒenərəs/

UWAGA: przeciwieństwem **generous** jest **stingy** – skąpy /ˈstɪndʒi/. Użyjemy go pod koniec lekcji.

*

Polskie słowa kończące się na „-cja" mają po angielsku końcówkę **-tion**:

ambicja – ambition /æmˈbɪʃn/
intuicja – intuition /ˌɪntjuˈɪʃn/
motywacja – motivation /ˌməʊtɪˈveɪʃn/
determinacja – determination /dɪˌtɜːmɪˈneɪʃn/

Od **ambition** robimy przymiotnik: **ambitious** – ambitny.

He is ambitious. – On jest ambitny. /hi ɪz æmˈbɪʃəs/

He is very ambitious. – On jest bardzo ambitny. /hi ɪz ˈveri æmˈbɪʃəs/

*

Kolejne słowo nie ma dosłownego polskiego odpowiednika – najłatwiej zrozumiesz je, gdy poznasz, skąd pochodzi. Zacznijmy więc od czasownika, z którego powstało:

You can rely on him. – Możesz na nim polegać. /ju kən rɪˈlaɪ ɒn hɪm/

Od **rely** powstaje przymiotnik **reliable** – dosłownie „taki, na którym da się polegać".

He is reliable. – Na nim można polegać. /hi ɪz rɪˈlaɪəbl/

UWAGA: polski nie ma tu jednego słowa. Mówimy tak i o ludziach, i o rzeczach: **This car is reliable.** – Ten samochód jest niezawodny.

LUDZIE WOKÓŁ CIEBIE – CÓRKA, SZEF, WUJEK, EX

My daughter is smart. – Moja córka jest mądra. /maɪ ˈdɔːtə ɪz smɑːt/

My daughter is really smart! – Moja córka jest naprawdę mądra! /maɪ ˈdɔːtə ɪz ˈrɪəli smɑːt/

UWAGA: „mądry" to **smart** albo **clever** – ale to nie to samo. Clever ma często odcień „sprytny, cwany": **a clever trick** – sprytna sztuczka. O dziecku, koledze, pracowniku mów **smart** – jest jednoznacznie pozytywne. W brytyjskim **smart** znaczy dodatkowo „elegancki": **a smart suit** – elegancki garnitur.

*

My boss is strict. – Mój szef jest surowy. /maɪ bɒs ɪz strɪkt/

My boss is very strict. – Mój szef jest bardzo surowy. /maɪ bɒs ɪz ˈveri strɪkt/

*

Your uncle is funny. – Twój wujek jest zabawny. /jɔːr ˈʌŋkl ɪz ˈfʌni/

*

My ex is crazy! – Moja ex jest szalona! /maɪ eks ɪz ˈkreɪzi/

UWAGA: **my ex** może znaczyć zarówno „mój były", jak i „moja była".

PACJENT, KTÓRY MUSI BYĆ CIERPLIWY

A patient must be patient. – Pacjent musi być cierpliwy. /ə ˈpeɪʃnt mʌst bi ˈpeɪʃnt/

*

Zostańmy przy słowie **patient**, bo pokazuje ono najprostszą sztuczkę angielskiego. Żeby powiedzieć „niecierpliwy", nie uczysz się nowego słowa – doklejasz dwie litery z przodu:

patient – cierpliwy · **impatient** – niecierpliwy

Przedrostek nie jest przypadkowy. Są cztery i wybór zależy od pierwszej litery słowa:

im- przed p, b, m:

patient – cierpliwy · **impatient** – niecierpliwy /ɪmˈpeɪʃnt/
polite – uprzejmy · **impolite** – nieuprzejmy /ˌɪmpəˈlaɪt/

ir- przed r (choć nie zawsze):

responsible – odpowiedzialny · **irresponsible** – nieodpowiedzialny /ˌɪrɪˈspɒnsəbl/

un- i **dis-** w pozostałych przypadkach:

happy – szczęśliwy · **unhappy** – nieszczęśliwy /ʌnˈhæpi/
fair – sprawiedliwy · **unfair** – niesprawiedliwy /ʌnˈfeə/
reliable – niezawodny · **unreliable** – zawodny /ˌʌnrɪˈlaɪəbl/
honest – uczciwy · **dishonest** – nieuczciwy /dɪsˈɒnɪst/

UWAGA: nie ma reguły, która zawsze powie ci, czy będzie **un-** czy **dis-** – tych uczysz się razem

ze słowem. Ale **im-** przed p/b/m oraz **ir-** przed r działają prawie zawsze, bo tak po prostu łatwiej wymówić.

Zobacz je w zdaniu:

I'm rather impatient. – Jestem raczej niecierpliwy. /aɪm ˈrɑːðər ɪmˈpeɪʃnt/

He is impolite. – On jest nieuprzejmy. /hi ɪz ˌɪmpəˈlaɪt/

He is unreliable. – Na nim nie można polegać. /hi ɪz ˌʌnrɪˈlaɪəbl/

That's unfair! – To niesprawiedliwe! /ðæts ʌnˈfeə/

DZIŚ W DOBRYM NASTROJU, JUTRO W ZŁYM

She's in a good mood. – Ona jest w dobrym nastroju. /ʃiz ɪn ə gʊd muːd/

She's in a good mood today. – Ona jest w dobrym nastroju dzisiaj. /ʃiz ɪn ə gʊd muːd təˈdeɪ/

*

He's in a bad mood. – On jest w złym nastroju. /hiz ɪn ə bæd muːd/

A jak nie masz na coś ochoty, powiesz:

I'm not in the mood. – Nie jestem w nastroju. /aɪm nɒt ɪn ðə muːd/

CO KTOŚ ROBI – CZYLI CHARAKTER W DZIAŁANIU

Do tej pory mówiliśmy, jaki ktoś JEST. Teraz powiemy, co ktoś ROBI – bo to opisuje człowieka równie dobrze. Wracamy do czasu teraźniejszego z lekcji 26.

He gives up. – On się poddaje. /hi gɪvz ʌp/

He never gives up. – On nigdy się nie poddaje. /hi ˈnevə gɪvz ʌp/

*

to talk – mówić, gadać /tə tɔːk/ – uwaga na wymowę: litera „**l**" jest tu niema, czytamy /tɔːk/, /tɔːks/

She talks a lot. – Ona dużo gada. /ʃi tɔːks ə lɒt/

*

He gets on well with everyone. – On dogaduje się ze wszystkimi. /hi gets ɒn wel wɪð ˈevriwʌn/

*

Are you an optimist? – Jesteś optymistą? /ɑː ju ən ˈɒptɪmɪst/

Are you an optimist or a pessimist? – Jesteś optymistą czy pesymistą? /ɑː ju ən ˈɒptɪmɪst ɔːr ə ˈpesɪmɪst/

BĄDŹ SOBĄ! – KIEDY KOGOŚ ZACHĘCASZ

Rozkazy masz z lekcji 6: **Be on time!** – Bądź na czas! Dziś do słówka **Be** doklejasz cechę charakteru – i gotowe.

honest – szczery, uczciwy /ˈɒnɪst/ – uwaga na wymowę: litera „**h**" jest tu NIEMA, czytamy /ˈɒnɪst/, tak jakby słowo zaczynało się od „o"

Be honest. – Bądź szczery. /bi ˈɒnɪst/

Be honest with me. – Bądź szczery ze mną. /bi ˈɒnɪst wɪð mi/

*

Be yourself. – Bądź sobą. /bi jɔːˈself/

NIE BĄDŹ TAKI!

Don't be rude. – Nie bądź niegrzeczny. /dəʊnt bi ruːd/

*

jealous – zazdrosny /ˈdʒeləs/ – wymowa: początek „jea-" czytamy „dże", nie „dżi"

Don't be jealous. – Nie bądź zazdrosny. /dəʊnt bi ˈdʒeləs/

*

stingy – skąpy /ˈstɪndʒi/ – wymowa: „STIN-dży", litera „g" brzmi tu jak „dż"

Don't be so stingy! – Nie bądź taki skąpy! /dəʊnt bi səʊ ˈstɪndʒi/

UWAGA: to obiecane przeciwieństwo słowa **generous** – hojny z początku lekcji.

*

stubborn – uparty /ˈstʌbən/ – wymowa: podwójne „bb" czytamy jak jedno „b", a końcówka -orn brzmi jak krótkie „yn"

Don't be so stubborn! – Nie bądź taki uparty! /dəʊnt bi səʊ ˈstʌbən/

*

Don't be so serious! – Nie bądź taki poważny! /dəʊnt bi səʊ ˈsɪəriəs/

*

Don't be silly. – Nie wygłupiaj się. /dəʊnt bi ˈsɪli/

UWAGA: **silly** jest łagodne i ciepłe – mówisz tak żartem do kogoś bliskiego. Mocne, obraźliwe słowo to **stupid** – głupi. Nie mieszaj ich.

ZACHOWUJ SIĘ!

to behave yourself – zachowywać się /tə bɪˈheɪv jɔːˈself/

Behave yourself! – Zachowuj się! /bɪˈheɪv jɔːˈself/

UWAGA: **yourself** musi tu być. Samo „**Behave!**" brzmi ucięte. Dosłownie mówisz „zachowuj siebie".

PODSUMOWANIE

Pytasz o charakter:

What is he like? – Jaki on jest? (a What **does** he **like**? to „Co on lubi?")

Mówisz, jaki ktoś jest:

He is a good person. – On jest dobrym człowiekiem.
He is very kind. – On jest bardzo życzliwy.
She is very generous. – Ona jest bardzo hojna.
He is very ambitious. – On jest bardzo ambitny.
He is reliable. – Na nim można polegać.
My daughter is really smart! – Moja córka jest naprawdę mądra!
My boss is very strict. – Mój szef jest bardzo surowy.
Your uncle is funny. – Twój wujek jest zabawny.
My ex is crazy! – Moja ex jest szalona!
A patient must be patient. – Pacjent musi być cierpliwy.
She is very patient. – Ona jest bardzo cierpliwa.
I'm rather impatient. – Jestem raczej niecierpliwy.

Robisz przeciwieństwo przedrostkiem:

im- przed p/b/m · **ir-** przed r · **un-** i **dis-** w pozostałych
impatient · **impolite** · **irresponsible** · **unhappy** · **unfair** · **unreliable** · **dishonest**

Mówisz o nastroju:

She's in a good mood today. – Ona jest w dobrym nastroju dzisiaj.
He's in a bad mood. – On jest w złym nastroju.
I'm not in the mood. – Nie jestem w nastroju.

Mówisz, co ktoś robi:

He never gives up. – On nigdy się nie poddaje.
She talks a lot. – Ona dużo gada.
He gets on well with everyone. – On dogaduje się ze wszystkimi.
Are you an optimist or a pessimist? – Jesteś optymistą czy pesymistą?

Zachęcasz:

Be honest with me. – Bądź szczery ze mną.
Be yourself. – Bądź sobą.
Behave yourself! – Zachowuj się!

Powstrzymujesz:

Don't be **rude**. / **so stingy**! / **so stubborn**! / **jealous**. / **so serious**! / **silly**.

BRAWO TY 🥳 🚀 🙌